

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3288/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.135/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kollarics Flóra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt.
- [3] Az indítványozó és az alperes egymással szomszédos családi házas ingatlanok tulajdonosai. Az alperes hőszivattyúból és szellőztetőből álló fűtésrendszert alakított ki. Ez egy nagymértékben automatizált rendszer, amely az alperesi ingatlanok az indítványozó ingatlana felőli oldalsó falától kb. egy méterre, gyakorlatilag a talaj szintjére lett elhelyezve. A két ingatlant elválasztó kerítést az alperes átalakította oly módon, hogy hangszigetelés céljából parafaburkolatot szerelt fel. A szellőztetőre két légtelítő-könyököt szerelt, hogy a levegő ne az indítványozó ingatlana irányába távozzon.
- [4] Az indítványozó keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:23. §-ára hivatkozással kérte, hogy a bíróság előzetesen végrehajtható ítéletével azonnali hatállyal kötelezze az alperest birtoklása zavarásának megszüntetésére akként, hogy rendelkezik a hőszivattyú és a szellőztető leszereléséről és áthelyezéséről az alperesi ingatlan előkertjébe oly módon, hogy azok ne az indítványozó kertjére nézően legyenek felszerelve. Keresetét azzal indokolta, hogy az alperes a hőszivattyú és a szellőztető működtetésével az indítványozót lakóingatlanának használatában, a nyugodt pihenésben zavarja, a hang, a légáram és a meleg levegő korlátozza az ingatlan rendeltetésszerű használatát.
- [5] A keresetet az Érdi Járásbíróság elutasította. A tényállás tisztázása érdekében a bíróság a felek ingatlanjain helyszíni tárgyalást tartott. Ennek során rögzítette, hogy a hőszivattyú kültéri egysége megjelenésében és a külvilágban észlelhető hatásaiban egy közepes méretű hétköznapi klímaberendezésnek feleltethető meg. Megállapította, hogy a hőszivattyú és a szellőztető által keltett hanghatás az alperesi ingatlanon tartózkodva, a berendezések közvetlen közelében sem volt jelentős, az utcán pedig alig volt észlelhető. A hőszivattyú által keltett légáram az indítványozó ingatlanján már csak azért sem lehetett zavaró, mert a berendezés a levegőt az utca felé fújja ki, és az utcán már egyáltalán nem érezhető.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán a Budapest Környéki Törvényszék helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. A fellebbezésben az indítványozó elsősorban azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem volt tekintettel a zavarás szubjektív jellegére, arra, hogy a zavarást az egyedi sajátosságokra, az indítványozó egyéni érzékenységre figyelemmel kellett volna értékelni. Sérelmezte továbbá, hogy indítványa ellenére a bíróság elmulasztotta a szakértő kirendelését. A Budapest Környéki Törvényszék arra alapítva hagyta helyben az elsőfokú ítéletet, hogy az indítványozó által előterjesztett bizonyítékok alkalmatlanok voltak a zavarás bizonyítására, a szakértőnek címzett kérdések döntő része pedig jogkérdésre irányult, illetve a perben nem releváns tényekre vagy nem szakértői bizonyítás tárgyára vonatkozott. Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és arra alapítottan helyes döntést hozott.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Budapest Környéki Törvényszék ítéletének megsemmisítését.

- [8] A panaszban sérelmezte, hogy indítványa ellenére a bíróság nem rendelt ki szakértőt a zavaró hatás megállapítására, holott a szellőztető berendezés működése és az azzal járó zavaró hatások pontos megjelölése különleges szaktudást igénylő kérdés. A helyszíni tárgyalás nem volt alkalmas a perbeli kérdés megnyugtató eldöntésére, mert az alperes manipulálhatta a berendezés működését, továbbá a bíró szubjektív benyomásai is kihathattak a helyzet megítélésére. A szakértői bizonyítás mellőzésével a bíróság megfosztotta az indítványozót az egyetlen módszertől, amivel az igazát bizonyíthatná.
- [9] A jogorvoslathoz való jog sérelme körében az indítványozó előadta, hogy a másodfokú bíróság érdemi vizsgálat nélkül átvette az elsőfokú bíróság helyszíni tárgyaláson tett megállapításait, ezért a jogorvoslathoz való joga kiüresedett.
- [10] A tulajdonhoz való jog és a magánszférához való jog körében azt adta elő, hogy a bíróságok nem végezték el megfelelően azt a alapjogi mérlegelést, amelynek során elbírállható, hogy az indítványozó zavartalan tulajdonhasználatát valóban a lehető legkisebb, még szükséges mértékben korlátozták-e, nem mérlegelték megfelelően, hogy az indítványozó által elszenvedett korlátozás arányban áll-e az alperes által nyert előnnyel.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [12] Az indítványozó jogi képviselője 2022. július 7-én vette át a jogerős ítéletet, majd szeptember 5-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőn belül adta postára a panaszt.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [14] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [17] A Budapest Környéki Törvényszék a támadott jogerős ítéletben érdemben döntött az indítványozó kérelme felől.
- [18] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségét, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [19] Az indítványozó az egyedi ügy felpereseként érintettnek minősül.
- [20] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [21] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, azonban arra az indítványozó más alapvető jogokkal összefüggésben, az alapjogi mérlegelés helytállósága körében hivatkozott.
- [22] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott jogerős ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.

- [23] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [24] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [25] Az egyedi ügyben arról kellett határozni, hogy az alperes részéről a szellőztető berendezés üzemeltetése a Ptk. 5:23. §-a szerinti szükségtelen zavarásnak minősül-e. Ennek érdekében helyszíni tárgyalás keretében tekintette meg a berendezés működését. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, azon belül az indokolt bírói döntéshez való jog azt a követelményt fogalmazza meg, hogy „a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapos-sággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A rendelkezésre álló iratokból kitűnően az Érdi Járásbíróság részletesen számot adott arról, milyen megállapításokra jutott a helyszíni tárgyalás során, egyúttal megindokolta azt is, miért nem tartotta szükségesnek a szakértő kirendelését. A bizonyítási módszerek megválasztása és a bizonyítékok mérlegelése a rendes bíróság feladata. Az Érdi Járásbíróság az ügy lényeges kérdéseiben kifejtette álláspontját, a Budapest Környéki Törvényszék pedig a fellebbezés indokaira reagált, egyebek mellett kifejtette a szakértő kirendelésének alkotmányjogi panaszban is kifogásolt mellőzésének indokait. A panasz a rendes bíróság tény-és jogkérdésekben való mérlegelésének megváltoztatására irányul, ami azonban nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.
- [26] Hasonlóképpen nem foghat helyt az indítványozónak a jogorvoslathoz való jogra történő hivatkozása. A jogorvoslathoz való jog vonatkozásában az Alkotmánybíróság megfogalmazta azt a követelményt, hogy annak hatékonynak kell lennie, vagyis elvárás, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}; továbbá jogorvoslat lényegi, továbbá minden jogorvoslat immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Ezzel összefüggésben azonban a panaszban előadottak nem mutatnak túl a bizonyítás módjának, illetve a bizonyítékok mérlegelésének vitatásán. A másodfokú bíróság a támadott ítéletben érdemben megválaszolta az elsőfokú ítélettel kapcsolatos indítványozói kifogásokat, számot adott azokról az indokokról, amelyek alapján az elsőfokú ítélettel egyetértve nem látta okát a szakértő kirendelésének. A panaszban előadottaknak nincs olyan alkotmányjogi relevanciája, ami az Abtv. 29. §-ában előírt követelmények alapján a befogadást indokolná.
- [27] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, valamint XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó azt sérelmezte, hogy a bíróság nem mérlegelte megfelelően, hogy a tulajdonát képező ingatlan használatában őt valóban a feltétlenül szükséges mértékben korlátozták. Ez azonban a perben felmerült tételes polgári jogi kérdéseknek az Alaptörvény rendelkezéseire való hivatkozással történő újfogalmazása, az Alkotmánybíróság „negyedfokú bíróságként” való eljárásának igénybevétele. A fentieknek megfelelően a bíróságok számot adtak arról, milyen szempontokra tekintettel kell alkalmazni a Ptk. 5:23. §-át az ügyben: eszerint az emberi tűrőképesség általános szintjére kell tekintettel lenni, és az adott környezetben jellemző zavaró hatásokból kell kiindulni. A bíróságok emellett a döntéshez figyelembe vett bizonyítékokról is számot adtak, megjelölve a helyszíni tárgyalás során észlelteket. Ennek a tételes jogi kérdésnek a felülbírálata – arra hivatkozással, hogy a döntést a perveztes fél sérelmezi – nem alkotmánybírósági hatáskör, a pervezteség önmagában nem indokolja az érdemi vizsgálatot.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Abtv. 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2093/2022.

